

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/27/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120204453
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2120204453.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčekovej a Mgr. Jozefa Mačejja, vo veci navrhovateľa - plnoletého dieťaťa ako výživou oprávneného: S. D., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu P., M. R. K. XXX/X, proti odporcovi ako výživou povinného: P. D., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu P., M.R. K. XXX/X, o návrhu plnoletého dieťaťa na určenie vyživovacej povinnosti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 7. októbra 2020 č.k. 40Pc/9/2020-42, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie uložil otcovi plnoletého dieťaťa povinnosť prispievať na výživu plnoletého dieťaťa S. D., nar. XX.X.XXXX sumou 130 eur mesačne, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám oprávnenej, odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania zistil tento skutkový stav:

Výživou oprávnená plnoletá dcéra (ďalej len „dcéra“) na pojednávaní súdu zmenila svoj návrh tak, že žiadala uložiť otcovi povinnosť prispievať na jej výživu sumou 130 eur mesačne, čím došlo k zmene oproti skôr podanému návrhu, ktorým žiadala určiť výživné v sume 250 eur mesačne.

1.2.2 Plnoletá dcéra je študentkou 2. ročníka Ekonomickej univerzity v Bratislave. Dňa 23.4.2019 odišla zo spoločnej domácnosti rodičov k svojmu priateľovi na internát, z dôvodu dlhodobého nevhodného správania sa otca voči nej. Po tom, ako bol otec vzatý do väzby ako aj počas pandémie sa na čas opäť vrátila do spoločnej domácnosti. Následne sa však opätovne odsťahovala, a to do I., do prenajatého bytu spolu s priateľom. Pravidelné mesačné výdavky vyčíslila sumou 439,25 eur, bez zohľadnenia nákladov na hygienu, ošatenie, voľnočasové aktivity, ktoré predstavujú najmenej sumu 50 eur. Ďalej deklarovala výdavky na mobil v sume 8 eur, ako aj výdavky spojené s úhradou pomernej časti nájomného v sume 225 eur (ako 1 z 450 eur). Okrem uvedeného má nepravidelné mesačné výdavky v sume 276,77 eur, a tiež výdavky spojené s nákupom školských pomôcok. Privyrába si občasnými brigádami, takto si dokáže zarobiť mesačne 200 eur. Matka jej prispieva mesačne sumou 30 eur.

1.2.3 Povinný otec bol v čase prvoinštančného konania nezamestnaný, poberal podporu v nezamestnanosti vo výške približne 800 eur mesačne, a to od augusta 2020, ktorý nárok mu bol priznaný po prepustení z väzby, odo dňa 23.7.2020. Otec bol od 1.11.1999 do 7.10.2019 zamestnaný v spoločnosti I. G., a.s. s priemerným čistým mesačným príjmom vo výške 1.050 eur. Tu bol zamestnaný približne 25 rokov. Po prepustení z väzby si hľadá prácu, nevie sa dostať k dokladom ako je výučný

list, rodný list a pod. Je vyštudovaný strojár, hľadal si prácu aj ako automechanik, u predošlého zamestnávateľa nebol s dopytom o zamestnanie úspešný, dôvodiac pandemickou situáciou. Otec má finančné záväzky voči svojim rodičom a bratovi, ktorí mu posielali peniaze do väzby (mesačne cca 100 - 150 eur). Po prepustení z väzby býva u svojich rodičov v Z., kde nie sú pracovné príležitosti. Nemá peniaze na internet, nevlastní mobilný telefón ani motorové vozidlo. Má dve vyživovacie povinnosti, okrem plnoletej dcéry aj k maloletému synovi J., nar. X.XX.XXXX, na výživu ktorého je povinný prispievať sumou 150 eur mesačne. Otec prejavil ochotu prispievať na výživu plnoletej dcéry sumou vo výške 100 eur mesačne, v prípade, keď sa zamestná, bude ochotný prispievať dcére aj vo väčšom rozsahu.

1.2.4 Matka plnoletej dcéry je od 1.10.2017 zamestnaná v spoločnosti S. Z., a.s. s priemerným čistým mesačným príjmom vo výške 741 eur. Matka znáša celkové náklady na bývanie v spoločnej nehnuteľnosti s otcom, a to v sume 557,64 eur mesačne, tiež má výdavky na poistenie auta 81,58 eur (ročne), povinné poistenie otca 121,06 eur (ročne), poistenie rodinného domu 38,33 eur (ročne). Matka tiež znáša všetky odôvodnené náklady spojené so starostlivosťou o maloletého J., prispieva tiež sumou najmenej 30 eur mesačne plnoletej dcére.

1.2.5 Rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 14P/65/2019 zo dňa 5.12.2019 bolo manželstvo rodičov plnoletej dcéry právoplatne rozvedené. V časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu J. D., nar. X.XX.XXXX na čas po rozvode súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, určil, že obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach, a povinnému otcovi určil povinnosť platiť výživné v sume 150 eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, k rukám matky, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Styk otca s maloletým dieťaťom nebol upravený.

1.2.6 Na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 6T/20/2020 sa vedie proti otcovi trestné konanie, v ktorom je stíhaný pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) s použitím § 138 písm. b) Trestného zákona, ktoré doposiaľ nie je skončené. Otcovi sa kladie za vinu, že svojim konaním spôsobil manželke (matka plnoletého dieťaťa) a plnoletej dcére fyzické a psychické utrpenie bitím, kopaním, údermi, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním, vyhrázaním. Takýto skutok spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas. Toto konanie nebolo ku dňu prejednávania a rozhodovania návrhu o určenie výživného na plnoletú dcéru rozhodnuté.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok výživou oprávneného plnoletého dieťaťa domáhať sa určenia vyživovacej povinnosti voči povinnému rodičovi podľa § 62 ods. 1 až ods. 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 ZoR (zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov), pričom dospel k záveru, že návrh plnoletého dieťaťa bol podaný dôvodne.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že z výdavkov deklarovaných plnoletou dcérou považoval za odôvodnené výdavky na stravu 150 eur mesačne, hygienu 30 eur mesačne, cestovné v rámci mestskej hromadnej dopravy v l. 23,10 eur mesačne, mobil 8 eur mesačne, ISIC pomerne 1,25 eur mesačne (15 eur ročne), študijná literatúra a náklady na školské pomôcky 22 eur mesačne, ošatenie 20 eur mesačne, a tiež náklady na bývanie vo výške 186 eur (pokiaľ by plnoletá dcéra žila v spoločnej domácnosti s matkou a denne dochádzala do školy) alebo 225 eur ako pomernú časť nájmu za byt, ktorý užíva v l. so svojim priateľom. Spolu teda odôvodnené mesačné výdavky plnoletej dcéry predstavujú sumu 440,35 eur, na ktorých sa musia podieľať obaja povinní rodičia.

1.5 K otcom tvrdenej nemožnosti plnenia si vyživovacej povinnosti v rozsahu vyššom ako 100 eur mesačne súd poukázal na závery rozhodnutia vo veci vedenej Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 14P/64/2019, podľa ktorého skutočnosť, že bol otec vzatý do väzby nemôže byť na ťarchu dieťaťa a plnenia si vyživovacej povinnosti k nemu, keď sa otec svojim nezodpovedným prístupom pripravil o príjem, z ktorého by si plnil vyživovaciu povinnosť. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie bol otec prepustený z väzby na slobodu, poberal dávku v nezamestnanosti vo výške 775,80 eur. Výživné na maloletého J. neplatí v súdom určenej výške.

1.6 Súd pri určení výživného vychádzal z príjmu otca vo výške 1.050 eur mesačne v čistom, ktorý otec dosahoval v čase bezprostredne pred tým, ako bol vzatý do väzby, a to u zamestnávateľa l., a.s. Sumu 130 eur, ktorou plnoletá dcéra žiadala zaviazat' otca prispievať na jej výživu súd považoval za primeranú a zodpovedajúcu možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca, aj napriek

tomu, že vyčíslené mesačné výdavky plnoletej dcéry viac než trojnásobne prevyšujú takto určenú výšku výživného. Otec sa tak na výžive oboch detí bude podieľať sumou 150 eur na mal. J. a sumou 130 eur na plnoletú S., t.j. spolu 280 eur, ktorá suma predstavuje 27% ním naposledy dosahovaného príjmu.

1.7 Záverom súd poukázal na niekoľko foriem vyživovacej povinnosti a poukazom na to, že plnoletá dcéra sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti, pričom výživou zostala naďalej odkázaná na svojich rodičov. O povinnosti matky podieľať sa na výžive plnoletej dcéry súd nerozhodoval, pretože návrh bol podaný výlučne vo vzťahu k povinnému otcovi.

1.8 O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 52 C.m.p. (zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „C.m.p.“) a vecne potrebou rozhodnutia o trovách konania práve uvedeným spôsobom z dôvodu, že účastníci konania si nárok na náhradu trov konania neuplatnili, toto konanie je vecne oslobodené od platenia súdnych poplatkov, pričom súd nezhliadol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by sa mal odkloniť od generálnej klauzuly mimosporového konania.

2.1 Rozsudok v celom rozsahu napadol riadnym a včasným odvolaním otec plnoletej dcéry s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie vecí na nové konanie a rozhodnutie súdu prvej inštancie dôvodiac, že konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. d/ a f/ C.s.p.) poukazujúc na to, že do 12.9.2019 viedol riadny rodinný život s manželkou a dvoma deťmi. Na základe tvrdení manželky a dcéry bol vzatý do väzby. Počas väzby prišiel o prácu, jeho manželstvo bolo rozvedené, prišiel o trvalé bydlisko, priateľov a rodinné väzby. Po prepustení z väzby sa stal bezdomovcom, býva u svojich rodičov - dôchodcov, ktorým musí finančne prispievať na spoločnú domácnosť. Otec poberá podporu v nezamestnanosti, je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Prezентuje ťažkosti s hľadaním novej práce, a to aj kvôli pandemickej situácii.

2.2 Podľa jeho názoru súd prvej inštancie pri určení vyživovacej povinnosti na plnoletú dcéru ignoroval jeho finančnú situáciu, napriek tomu, že je nezamestnaný z objektívnych dôvodov. Jeho rodina sa pokúšala prispieť na výživu plnoletej dcéry, táto však plnenie odmietla. Poukazuje aj na ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči mal. J..

2.3 Otec nespochybňuje povinnosť prispievať na výživu svojich nezaopatrených detí, súdom určené výživné však považuje za neprimerané. Záverom poukazuje tiež na snahu bývalej manželky, aby otca dostala do väzby.

3.1 Plnoletá dcéra vo vyjadrení k odvolaniu otca považuje všetky skutočnosti uvádzané v odvolaní za zavádzajúce a klamlivé, dôvodiac, že aj ona kvôli pandemií prišla o možnosť privyrobenia si, toho času je výživou odkázaná na svoju matku a na svojho priateľa, s ktorým žije v spoločnej domácnosti. Podľa jej názoru dávka v nezamestnanosti nie je jediným príjmom povinného otca. Otec nevie finančne hospodáriť, preto nevie posúdiť náklady na bežný život, nemá skutočný záujem o svoje deti, prechováva zášť voči bývalej manželke (matke plnoletej dcéry), tomu prispôsobuje svoje vyjadrenia a konanie, hoci matka s týmto konaním nemá nič spoločné.

3.2 Pokiaľ ide o tvrdenie o odmietnutí prijatia výživného, k tomu uvádza, že šek na sumu 50 eur odmietla, pretože v ňom absentoval údaj o dôvode ako aj odosielateľovi tohto plnenia.

4. Otec vyjadrenie nepodal.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 C.s.p.), po zistení, že odvolanie je podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.) a oprávnenou osobou - otcom plnoletého dieťaťa (§ 359 a § 7 C.m.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce, súc pritom viazaný rozsahom, nie však dôvodmi odvolania, keď ide o konanie, ktoré možno začať len na návrh (§ 65 a § 66 C.m.p. a § 65 ZoR), pričom dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

6.1 Predmetom konania pred súdom prvej inštancie je návrh plnoletého dieťaťa na určenie vyživovacej povinnosti otca v navrhovanom rozsahu 130 eur mesačne, počnúc právoplatnosťou rozhodnutia. Súd prvej inštancie návrhu plnoletého dieťaťa v celom rozsahu vyhovel.

6.2 Predmetom odvolacieho konania je preskúmať či odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nie je vecne správny z dôvodu, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam o možnostiach, schopnostiach a majetkových pomeroch povinného otca odôvodňujúcich určenie výživného na plnoleté dieťa vo výške 130 eur mesačne.

7. Podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

8. Odvolací súd nemal v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Nakoľko tu však bol i nesúhlas otca s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami (§ 387 ods. 3 C.s.p.), pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

9. V konaní bol nesporný skutkový stav zistený súdom prvej inštancie uvedený v bode 1.2.1 - 1.2.6 tohto rozhodnutia.

10. Z úradnej činnosti odvolacieho súdu bolo zistené, že uznesením vyšetrovateľa Kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Trnave, č. ČVS:ORP 129/2-VYS-TT-2019 zo dňa 12.9.2019 bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie obvinenému P. D. (otcovi ako povinnému z vyživovacej povinnosti), a to pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopúšťať na svojej manželke ako aj dcére (oprávnenej z vyživovacej povinnosti), a to po dobu najmenej od roku 2015. Uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 3Tp/90/2019-27 zo dňa 16.9.2019, právoplatným dňa 9.10.2019 bol otec vzatý do väzby, a to z dôvodu že by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti (§ 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku).

11. Uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 6T/20/2020 zo dňa 24.6.2020 bol otec (už v procesnom postavení obžalovaného) prepustený z väzby na slobodu za súčasného nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a tiež uloženia primeraných povinností a obmedzení (§ 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku v spojení s § 82 ods. 1 Trestného poriadku). Proti tomuto uzneseniu podala sťažnosť prokurátorka Okresnej prokuratúry Trnava, o ktorej rozhodol tunajší odvolací súd uznesením č.k. 3Tos/129/2020-540 tak, že sťažnosť zamietol (§ 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku).

12. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že obžalovaný už nie je vo väzbe, t.č. je voči nemu vedené trestné konanie na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 6T/20/2020, ktoré nebolo doposiaľ právoplatne skončené. V tejto veci bolo nariadené hlavné pojednávanie na deň 13.7.2021. Podľa tvrdenia plnoletej dcéry bolo na otca podané ďalšie trestné oznámenie pre incident, ku ktorému došlo počas toho, kedy matka plnoletej dcéry umožnila otcovi prevziať si zo spoločnej nehnuteľnosti potrebné dokumenty, pričom zo strany otca došlo k útoku na matku ako aj plnoletú dcéru.

13.1 Podľa § 62 ods. 1 až 5 ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomeroch. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (3). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových

pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (5).

13.2 Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Konkrétna výška výživného je teda ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávnenej, jednak na strane výživou povinnej osoby. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Odôvodnené potreby dieťaťa môžu byť rôzne podľa okolností každého jednotlivého prípadu, pričom sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a rozsahu jeho prípravy na budúce povolanie a ďalších okolností. Výživné pre dieťa nemá slúžiť len na uspokojovanie jeho najzákladnejších hmotných potrieb (jedlo, bývanie, ošatenie, obuv), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, prípravu na povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby a pod.). Na strane povinnej osoby sa skúmajú jej schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet vyživovaných osôb, výška takéhoto výživného a pod.

13.3 Z vyššie citovaného ust. § 62 ods. 1 ZoR vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom nie je determinovaná plnoletosťou, ale momentom, kedy je dieťa schopné živiť sa samo. Pod pojmom „schopnosť živiť sa sám“ možno rozumieť potencialitu plnoletého dieťaťa dosahovať príjmy, t.j. keď dieťa nadobudne také schopnosti, ktoré odôvodňujú záver o tom, že je schopné zabezpečovať si výživu samostatne vlastnou prácou a je daná spravidla ukončením sústavnej prípravy na budúce povolanie, pričom je potrebné zohľadniť aj osobné pomery dieťaťa, zdravotný stav, rozumovú vyspelosť, nadobudnuté zručnosti a schopnosti, v neposlednom rade zohráva dôležitú úlohu aj postoj samotného plnoletého dieťaťa k aktívnemu hľadaniu si zamestnania.

13.4 Otec počas celého konania argumentoval a popieral schopnosť plniť si vyživovaciu povinnosť voči plnoletej dcére tým, že v dôsledku vzatia do väzby prišiel o stále zamestnanie a okrem dávky v nezamestnanosti nemá žiaden príjem, k čomu odvolací súd uvádza, že v zmysle čl. 32 ods. 4 Listiny (ústavný zákon č. 23/1991 Zb. ústavný zákon, ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky) je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa potom zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento ústavne zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie materiálnej a nemateriálnej povahy na to, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti vedúce k jeho uplatneniu sa v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti ku svojim deťom podľa kritérií uvedených v ustanovení § 62 ods. 2 ZR, pričom je povinnosťou súdu pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti u každého z rodičov prihliadnuť na to kto sa osobne stará o svoje deti, pričom tento podiel osobnej starostlivosti by sa mal vždy zohľadniť pri posudzovaní rozsahu vyživovacej povinnosti u každého z rodičov osobitne, v závislosti od veku a vyspelosti dieťaťa.

13.5 Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je namieste

uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa svojim úmyselným násilným konaním voči oprávnenému s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3Cdo 236/2018).

13.6 Obdobný záver vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR, ktorý už opakovane vyslovil záver o tom, že ak sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba zbavil objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu (§ 62 a 75 ZR), nemožno túto skutočnosť pričítať na ľarchu tohto dieťaťa, ktoré podľa čl. 32 ods. 4 Listiny má základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, ako to správne uzavrel aj súd prvej inštancie (porovnaj Nález ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 1181/07).

14. Odvolací súd má za to, že ukončenie pracovného pomeru otca so spoločnosťou I. G., a.s., v ktorej bol zamestnaný od 1.11.1999 až do 7.10.2019, došlo práve jeho zavinením tým, že bol vzatý do väzby. Tento dôvod súd prvej inštancie správne vyhodnotil tak, že išlo o dôvod, keď sa otec ako povinný z vyživovacej povinnosti bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania. Preto bolo potrebné vychádzať z príjmu, ktorý v tomto zamestnaní dosahoval. Takéto neuvážené a protiprávne konanie otca malo za následok negatívny dopad na schopnosť otca ako povinného z vyživovacej povinnosti aj naďalej dosahovať príjmy, a v dôsledku toho i na vyživovaciu povinnosť otca voči plnoletej dcére ako oprávnenej z vyživovacej povinnosti.

15. Ustálenie konkrétnej výšky príjmu, dosiahnutie ktorého je v možnostiach a schopnostiach povinného rodiča je dôležité najmä z toho dôvodu, že v zmysle ustálenej súdnej praxe má vo všeobecnosti výživné (na všetky výživou oprávnené osoby) zo strany výživou povinného rodiča predstavovať 20% až 30% zo sumy jeho čistého príjmu (a to či už skutočne dosahovaného príjmu alebo príjmu, ktorý je podľa názoru súdu schopný dosahovať), pričom však pravdaže v každom konkrétnom prípade je potrebné zohľadniť skutočné možnosti a schopnosti každého z rodičov a skutočné odôvodnené potreby posudzovaného dieťaťa.

16. Z vykonaného dokazovania (lustrácií v Sociálnej poisťovni č.l. 8, ako aj vyjadrenia otca) vyplýva, že otec dosahoval v období 11/2018-10/2019 (t.j. v období 12 mesiacov pred ukončením pracovného pomeru) priemerný mesačný príjem vo výške 1.047,83 eur. Rozmedzie 20% - 30% čistého príjmu potom predstavuje suma 209,56 eur - 314,34 eur, z ktorej musí súd pri určení vyživovacej povinnosti vychádzať, a to na všetky výživou odkázané deti. V tomto prípade má otec dve vyživovacie povinnosti, a to k mal. J., nar. X.XX.XXXX, určenú rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 14P/65/2019-57 zo dňa 5.12.2019 v spojení s rozsudkom tunajšieho odvolacieho súdu č.k. 26CoP/47/2020-98 zo dňa 16. decembra 2020, ktorým bola vyživovacia povinnosť otca k maloletému určená na sumu 150 eur mesačne ale aj k plnoletej dcére S., nar. XX.X.XXXX, a teda je potrebné vyššie uvedený rozsah rozdeliť pomerne medzi 2 výživou odkázané deti. Matematickým výpočtom možno dospieť k záveru, že súčet súm výživného pre obe výživou odkázané deti spoločne predstavuje sumu 280 eur, ktorá v percentuálnom vyjadrení predstavuje 26,66% príjmu otca ako povinného rodiča.

17. Takto určená výška vzhľadom na deklarované pravidelné mesačné výdavky plnoletej dcéry, ktoré riadne špecifikovala v doplnení návrhu zo dňa 25.8.2020 nepredstavuje ani jednu tretinu z vyčíslených výdavkov. Plnoletá dcéra svoje pravidelné mesačné výdavky deklarovala vo výške 439,25 eur (náklady na bývanie, stravu, cestovanie, mobilný telefón), pričom okrem týchto uviedla aj nepravidelné výdavky vo výške približne 276,77 eur mesačne (vysokoškolské skriptá, predĺženie študentského preukazu, voľný čas). Súd prvej inštancie všetky pravidelné odôvodnené výdavky ustálil sumou 440 eur, ktorá pozostávala z nákladov na stravu 150 eur, hygiena 30 eur, doprava 23,10 eur, telefón 8 eur, cestovné spolu s ISIC 23,25 eur, školské pomôcky 22 eur, ošatenie 20 eur, náklady na bývanie 186 eur (tu súd zohľadnil tie najnižšie možné náklady plnoletého dieťaťa, ktoré by mala, keby žila v spoločnej domácnosti s matkou). Odvolací súd však ako dôvodné považuje zohľadniť náklady na bývanie plnoletej vo výške 225 (ako pomerná časť nájmu vo výške 450 eur), a to z dôvodu, že takto vynaložené prostriedky sa javia ako účelnejšie nielen kvôli dochádzaniu do školy, ale i dochádzaniu na občasné brigády, čím si plnoleté dieťa bezpochyby zvyšuje svoju životnú úroveň, čo je len v jej prospech. V dôsledku toho potom ako pravidelné mesačné výdavky plnoletej odvolací súd ustálil sumu 479,35 eur (bez ďalších

nepravidelných výdavkov). Matka participuje na výdavkoch dcéry pravidelne však sumou najmenej 30 eur, občasne aj vo vyššom rozsahu podľa aktuálnej situácie a svojich možností. Plnoletá dcéra si časť svojich výdavkov svojho času uhrádzala aj sama, avšak v tejto súvislosti nie je namieste argument otca, že je v možnostiach plnoletého dieťaťa žiť sa samé, a tým zbavovať povinného rodiča zákonnej vyživovacej povinnosti. Otec sa od odchodu dieťaťa zo spoločnej domácnosti nepodieľa na úhrade odôvodnených potrieb v nijakom rozsahu. Nerobí tak ani po tom, čo bol prepustený z väzby, hoci neostal bez príjmu (poberal dávky v nezamestnanosti).

18. Podľa tvrdení plnoletej dcéry si otec neplní vyživovaciu povinnosť ani k mal. J., to znamená, že matka okrem všetkých nákladov spojených so spoločnou nehnuteľnosťou znáša aj náklady na starostlivosť o maloletého J., pričom finančne prispieva aj plnoletej dcére. Okrem materiálneho plnenia matka zabezpečuje aj osobnú starostlivosť o maloletého J., túto zabezpečovala od narodenia oboch detí vždy matka, ktorá z uvedeného dôvodu nebola dlhodobo zamestnaná.

19. Pokiaľ ide o výdavky otca, otec nielenže nepreukázal, ale ani netvrdil aké sú jeho pravidelné mesačné výdavky. Uviedol síce, že dlhuje svojim rodičom a súrodencom finančné prostriedky, ktoré mu zasielali do väzby, nepreukázal však v akej výške, či takýto záväzok spláca, prípadne v akých sumách. Otec tiež poukázal na potrebu podieľania sa na chode spoločnej domácnosti rodičom, rovnako ani v tomto prípade neuviedol v akom rozsahu, či vôbec rodičom na spoločnú domácnosť prispieva, akým plnením, v akej výške a v akých intervaloch. Otec nevlastní motorové vozidlo, nemá mobilný telefón, spolu s matkou plnoletej dcéry vlastní nehnuteľnosť, avšak všetky náklady na ňu znáša matka.

20. Pokiaľ otec prispeje na výživu plnoletej S. sumou 130 eur mesačne, matka sumou v rozsahu 93 eur (čo predstavuje jednu polovicu z 25% čistého príjmu matky), k tejto sume sa pripočíta suma rodinných prídavkov 25,50 eur, daňový bonus na dieťa, vytvorí sa tak dostatok prostriedkov na pokrytie tých najzákladnejších odôvodnených potrieb plnoletého dieťaťa. Tu treba uviesť, že takto určeným výživným bola čiastočne zohľadnená aj situácia otca, ktorý sa ocitol bez príjmu, poberá dávky v nezamestnanosti, čaká na právoplatné skončenie trestného konania ako aj vyjadrenie otca, ktoré učinil na nariadenom pojednávaní dňa 7.10.2020, a síce súhlas s plnením si vyživovacej povinnosti v rozsahu 100 eur mesačne (za situácie, kedy nie je zamestnaný, poberajúc len vyššie menované dávky).

21. Nad rámec odôvodnenia odvolací súd dáva otcovi do pozornosti to, že starostlivosť o rodinu (a nepochybne aj o svoje deti) nespočíva len v hmotnom, tzv. finančnom zabezpečení, ale aj v osobnej starostlivosti o rodinu, domácnosť, deti. Osobná starostlivosť je postavená na roveň tej hmotnej. Z vykonaného dokazovania vyplynulo aj to, že matka plnoletej dcéry si až do času, kým sa táto neodstáhovala do I. plnila vyživovaciu povinnosť okrem finančných plnení aj takouto formou, pričom po vzatí otca do väzby matka znáša všetky výdavky spojené nielen s domácnosťou (spoločným rodinným domom), ale aj všetky výdavky na maloletého J., pričom podľa možností prispieva na odôvodnené potreby aj plnoletej S..

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil, keď tento správne rozhodol aj o trovách konania.

23. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 C.m.p. v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p., pretože žiaden z účastníkov nepodal návrh na ich priznanie v zmysle § 57 C.m.p..

24. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyselne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).